

ZSÉ BIRTOKA

— *Regényrészlet* —

PUSZTAI JÁNOS

85.

Hóka füstcsík, koszlott szalag emelkedett, csavarodott a világoskék levegőben, nyílt, derűs térbe, a borzongva éledő, a tócsát, rideg rongyait kinövő, levetkező tisztás, tojás alakú, közepén elmetszett, a patak által nyílegyenesen, határozottan kettészelt terület fölé, olykor meglendült, zavarodottan hullámosodott, foszlott, borzas, laza pamacsokként szállt, sodródott, *á* irányában terelődött, meglepte, szerzeménye, a hátára rángatott, kétoldalt ágakkal megtámasztott, löttyedt állat nyúzása, keserves tisztítása idején lelte, szimatát, éberségét, ijedelmét felkeltette, riasztotta, felegyenesedett, izgágán, tájékozatlanul pattant, megperdült tengelye körül, vasbotját jobb kezébe kapta, szúrásra, hirtelen, elszánt, megsemmisítő dőlésre készen tartotta, járkált, szűk körben keringett, később megállt, hőkenten megmerevedett: hóka füstcsík, koszlott szalag emelkedett, csavarodott a világoskék levegőbe, nyílt, derűs térbe, ágaskodott, bámult, balját, kifeszített tenyerét homlokához illetsztette, tenyéreresze alól nézelődött a napok óta hiányolt, óhajtott, enyhén csípős füst fészkrét, az ismeretlenül, természetesen idegesítő, ajzó, erőszakosan védekezésre késztető tűzhelyet kutatta, azután téován, mint ha taszítanak, kényszerítenék, megindult, a sebes, zajló, locsogva törtető víz felé lépegetett, úgy érezte, a nyirkos talajt alig érintve, érzékelve, talán mellkasát, hónalját szorító láthatatlan kötéllel megemelintve halad, lábát, ázott lábbelijét nehézkesen, törődötten emelgette, rakosgatta, nemsokára gyorsított, a patakpartra sietett, valameddig várt, szemlélődött, majd meggörnyedt, futva hátrált, vasbotját előreszegezte, megiramodott, és a medren, zajos mélyedésen, mint szakadozott, óriás gombolyag, átzúdult, kapálózva átvágódott. Iramodásakor, még inkább ivelésekor, miközben a kerge vizet, vég-

telen víz-éket maga alatt, lábai torz, aránytalan, fordított V betűjében látta, mellkasa, gyomra elnyújtott, édeskés nyilallását érzékelt, tudomásul vette, szokatlan helyzetében, a magasban ellobbant pillanatrészen emlékezett: gödrös pusztán, mindent: bokrot, füvet, földet ellepő, vizenyősítő ködrétegben csatangolt, botorkált, azt mormogta, nem adja meg magát, magamat-magamat-magamat-magamat-magamat, sorolta csökönyösen, a szóismétlés ízelt zsinórrá sodródott, fekete béklyóvá hurkolódott, megakasztotta, leterítette, homlokát recés, szívós tárgynak vágta, zuhanást, úgy tűnt, tudatosan, bizonyos mértékig semleges, kívülről, nézett esést, valahova lefelé-távolodást tapasztalt, magát látta; háton, kitárt karokkal, összetett, kideríthetetlen erő, kényszer, parancsolat hatására egymáshoz tapadt lábszárakkal, rohamosan zsugorodó, koszorúmaradványt lengető feszületként hullt valahova, egyre élénkebb, izgatottabb megfigyelése szerint: tükörszilánkos gödörbe; amikor ezt felismerte, elméjén átvillantotta, az előbb még rohamosan zsugorodó, koszorúmaradványt lengető feszület egyből megnövekedett, felrugódott, hozzácsattant, hosszában megütötte, ugyanakkor fájdalmasan hűtötte, ekkor eszmélt; nyögött, kecmergett, négykézlábra emelkedett, tócsában, kendőnyi sűrű foltban térdelt, tenyerelt, úgy vélte, égett, gyorsan, nyöszörgőn odébb mászott, kásás hóra, emelkedésre vergődött, vasbotját ösztönösen szorította, talpra állt, dülöngélt, botjával tapogatózott, döcögően, vacogva haladt, hamarosan rájött, élelmét, a hánccsal derekára erősített hússzeleteket elvesztette, felismerése megmarta, felkiáltott, inkább hördült: hööh!, hööh!, tapogatta magát, hitetlenkedve nyúlkaált derekához, arra gondolt, visszatér, megkeresi, de nyomban beledöbrent: hova tér?, hol keresi?, irányát, célját, a rengeteget, a jobboldalt húzódo keskeny kinövéseket, havas tevehát-domborulatokat elveszíti, ehhez tartotta magát, továbblépett, ahol tette, trappolt, olykor homlokához nyúlt, daganatot, kicsattant dudort, sajgást, csípődést érzett, szivárgó folyadékot, csendes nedves tapasztalt, ujjait belemártotta, szeméhez emelte, vaksin tanulmányozta, feketének, koromkenődésnek látta, türelmetlenül, dühösen legyintett, kezét tákolt öltözetébe törölte, szaladt, lassan oldódott, bemelegedett, ritkás erdőben, merev fák között csörtetett, megriadt: elálmosodott, nem alszom, gondolta, nem-nem-nemnem!, ismételte, a konok ismétlés leküzdhetetlenül álmosította, bágyasztotta, átérhetetlen törzshöz dőlt, arcát árkos kéreghez érintette, szemét lehunyta, térde meghajlott, zökkenve rogyant, gyökerekre, érdesen szétfutó kinövésekre bicsaklott, hom-

lokát, kicsattant dudorát a vastag törzshöz koppantotta, ez felé-
resztette, magához térítette, jó ideig, hosszú pillanatokig erőlködött,
mintha esdekelne, keserűen vezekelve, térden hajlongott, kábultan
bólogatott, pöcsikélt, azután a dudoros, hámló pikkelyes gyökerekre
csúszott, csomósodott, és, immár hason, kényelmetlenül, viszolygón
terpeszkedve a parti sárban, gémberegett fűgyökérrel átszótt talaj-
szivacson, ámult: az erdőben akkor vigasztalanul kopasz, elhullt
madár égnek meredő, avult, megüszkösödött lábához, kaparójához
fogható koronájú tölgy tövében, a dudoros, hámló pikkelyes gyöke-
reken erős, megállapodott fényre éledt, kiterjedt, ösztönző világos-
ságra, zsongásra, fellegek szálltára, osztódására, akkor is reszketett,
vasbotján lüktettek, rugóztak, táncoltak ujjizmai, a hidegtől, még
inkább az ijedtségtől, kiszámíthatatlan következményektől reszke-
tett, gondolta tűzszerezés előtt, a barátságatlan talajszivacson, óva-
tos emelkedése, kémlelődése közben; görnyedten, szinte földig ha-
jolván, lopózva, mint alkalomadtán a hosszú csizmás, zacskósapkás
katonák, ugrott, szökelt előre, a kerítést, zilált torlaszt pillanatok
alatt megközelítette, lehasalt, lapult, két kezét, kifordított tenyerét
a híg földbe szúrt gallyak közé siklatta, juttatta, halkán távolította
őket egymástól, az így keletkezett résen hamarosan átkúszott, majd
megállt, lihegve várakozott, az odú bejáratát, a vaskos, gondosan
bélelt, tömített ágfonadékot, az alól, az ajtó és talaj közötti ujjnyi
résen egyenletesen kitüremelő szürke füstreteget nézte, mereven, el-
szántan szegezte rá tekintetét, hamarosan észrevette: az ajtó bal
sarkában sötét husángvégék heverték, ötlete támadt, odaóvakodik,
egyiket, valamelyiket megragadja, magához rántja, ilyenformán
tűzhöz jut . . ., hason haladt, úgy tűnt, vonaglott, valahonnan fent-
ről, képzelt magasból, talán az odú fölötti magaslatról szemlélte
haladását, tudomásul vett, elismert tekeredését, idegesen, feszülő,
égő mellkasát, gyomrát tapintva, tapintással, gyors masszírozással
csillapítva követte magát, előrejutását, a feltúrt sarat, rönkszéles-
ségű nyomát, hallgatta szuszogását, szaggatott, mohó lélegzését, a
leg hamarabb megkaparintható husángvég elérésekor, kirántásakor
hallatott önkéntelen nyüszítését. A bot, megszerzett fa parázslott,
füstöt lehelt, a parázs a levegőn, mintha fázna, kellenlenül hunyor-
gott, hamarosan fehérés burokba, lenge hamuba húzódtott, de *á* ezt
már nem látta, csendben, fura, egész valóját bizsergető szerénység-
gel, az is lehet, meghatódottsággal feltápázkodott, hátrált, vasbotját,
meleg, parázscsúcsú ágdarabját maga elé szegezve, a kerítésen túlra,
kívülre, játszva áttekinthető területre visszakozott, ott megfordult,

hirtelen perdült, megugrott, szaladt, vágatott, a patakon átlendült, elvágódott, valamennyit hasoncsúszott, rándult, zúzódott, de mihelyt tehette, tüzére, meleg szerzeményére lehelt, óvta, felkerekedett, törődött zsákmányához sántikált, botjait a földbe döfte, mélyesztette, a kiterített, szikkadó, ráncosodó bőrre, rózsaszínű medvéje mellé telepedett, arcát csüggedten tenyerébe temette.

86.

Strázsált; ijedt-konokan, kíváncsian, nyugtalan-érdeklődőn forrt a kémlelőrésre, a keskeny, függőleges hasítékra, tekintete, mint szintelen, láthatatlan csóva, a napos, buzgó tájra rebbent, repdesett, a gazon parton, ófű-sörényes peremen, negyvenöt fokos meredek fölött mocorgó, leszködő, térdre emelkedő, feltápáskodó idegent, zavaró, zord jövevényt követte, kerülgette, az botját, seprűnyélvastag, méteresforma husángját komótosan, kivehető szándékkal, számítással maga, pontosabban: orra elé állította, messziről, az odúból, a kémlelőrésen, keskeny, függőleges, szárazfű-falú hasítékon át nézve, vizsgálva: telt, zömök törzsét, sötét komor bozontba húzódott, merült arcát, homlokát, csúcsos, a csúcs közepe táján háncscsal elkötött, örves állatszerű fejfedőjét kettévágta-osztotta, végigmetszette, másodpercekig várt, szakadatlanul figyelt, botjára, egyenes, göbtelen eszközére támaszkodott, talpra erőlködött, felevickélt és görnyedten, mint acsarkodó, rugaszkodó vad, felkésztetett ordas, fejét leszegte, megugrott, a kerítés, kevényészett torlasz felé szökött, a talajba, lágy rétegbe dugott, mártott ágak, cirkalmas ágközők hosszában, tetőtől talpig felosztották, rácsozták, csíkozták, zacskósapkás katona, gondolta *b*, közben a csíkok, csonka stráfok, mozgó, folyton alakuló, változó katonaszeletek közeledtek, majd váratlanul összezavarodtak, eltűntek, letűntek; kicsit később, riadtan, homlokán észrevétlenül keletkezett, gyúlt hideg, remegő arcára futó, áradó, kezefejére, az érdes, kusza szőrszálakra koppanó, freccsenő verejétkrögökkel tapasztalta: kuszva jött, csendesen, jámboran haladt, vonaglott, melle, hasa, térde, könyöke alatt a lekonyult fű lágyan, csüggedten hersent, a vizenyős föld szotyogott, a lopózó, érkező, a rögtönzött kerítéshez súrlódó Zsé-küldött (*b* szerint) fojtottan, lopiban szuszogott, az ágak, pendülő gallyak közé nyúlt, két kifordított, háritó tenyerét tág nyílásba juttatta, felnézett, valamedig szimatolt, tájékozódott, azután az akadályt megszüntette, utat feszített magának, alakjának; derékszögbe hajlított jobb kar-

ját előretette, alsókarját, botos markát a gyepre támasztotta, fektette, bal térdét, az ággátat bontva, döntve, darabolva, hasával egymagasságba emelte, rántotta; *b* homlokát megtörölte, ruhája ujjával, rojtos, foszló kelméjével izzadságcseppjeit, az ideiglenes, bizonytalan kinövéseket lesodorta, elkente; ténykedése, ösztönös mozdulatai pillanatában szemét lábánál fekvő, kallódó botjára, csiszolt végű horgas husángjára vetette, gyorsan, alakuló, szilárduló büntudattal, felkapta, tapintotta, markolta, szorongatta: itt maradok!, mondta, itt maradunk!, botját térdére fektette, simogatta, fejét oldalt billentette, mormogott: mara-dunk, mara-dunk-dunk-dunk-dunk, maradunk!, MaRaDuNk!, a várható küzdelmet, kősarkos, póklábgöyökér-fonadékú, tűz-éles eseményt elgondolta, átélte: ellenfelét, a tolakodót, bőrruháját, sárga hánccsal átfogott derekút bent fogadja, azonnal arcába, a szakállkeretbe húzódott, merült foltba, sápadt, szivacsos területbe döfi, esetleg a szemébe, két mély, barna részbe mártja, az is lehet, a hasába; mindenáron megtorpantja, kedvetleníti, futamítja, talán leteríti, vérét könyörtelenül kicsurrantja, itt maradunk!, mondta, botját a nyílásba, keskeny, függőleges hasítékba juttatta, illesztette, előkészítette, ugyanakkor kibámult, és vacogva látta: udvarán, elkerített, négyszögletű, védelmi parcelláján, a konyult, a hó alatt silánnyá, engedékennyé, érzéketlenné satnyult gyepen feküdt, terpszkedett az idegen, éppen ezekben a pillanatokban furakodott-siklott át a kerítésen, lába, otromba lábbelije, mint sötét, lucskos kolonc, még a sorba tűzdelt gallyakat érintette, hozzájuk támasztotta, nekikfeszítette, valameddig időzött, közben a bejáratot, elhúzható, vastag ágfonadékot leste, esélyeit mérlegelte, majd megindult, laposan felkerekedett, vonaglott, tekeredett, a sarat túrta, bőrlötőzékével, mellével gyúrte, taszította, sodorta, mögötte rönkszéles nyom maradt, feketélt, *b* szorongott, idegeskedett, ajkát harapdálta, tenyereit mellére tette, remegő, rángó ujjakkal ráterítette, belső égését, szabályosan ismétlődő, zsongító, émelyítő, nyálapasztó, hallását tompító, elrekesztő, kásás nyílallásait ilyenformán valamennyire semlegesítette, érvénytelenítette, azt vélte, az idegen, a hangtalanul tolakodó higgadtan megfigyelhető, áttekinthető távolban, udvarnyi, négyszögletes téren védelmi parcellán, fekete mélyedésben, zsíros barázdában, sárteknőben fekszik, halad, várakozik, minduntalan körülkémlél, megint megered, az ajtóhoz kúszik, az ágfonadék alatt kallódó gallyvégekhez férközik, egyiket megragadja, öntudatlanul, óvatlanul nyüsztítve magához húzza, kirántja; azonnal felállt, felrugdott, hátrált, parázscsúcsú botját maga elé tartotta, a kerítésig,

erőszakolt nyílásig, átjárójáig visszakozott, ott megperdült, megugrott, szaladt, vágatott, átlendült a patakon, elvágódott, hason siklott, megrándult, zúzódott, de mihelyt tehetette, tűzére, meleg, nem remélt szerzeményére lehelt, fújta; ápolta, majd zsákmányához bicegett, botjait a földbe szúrta, a kiterített, valószínűleg szikkadó, szikkadva ráncosodó bőrre, rózsaszínűvé meztelenített medvéje mellé telepedett, arcát tenyerébe temette; felsírt Gyermekek, sivalkodott, hangja az odút betöltötte, anyját rezzengette, ébresztette, mozdította, a vacokhoz, törődött alomréteghez parancsolta; hozzácsodródott, idegesen magához húzta, kötelékét kipattintotta, tisztába tett, kábultán, gépiesen váltotta rongyát, hamar betekerte, a mellére vonta, a barna bimbót szájába segítette, a kémlelőréshez férközött, rátapadt; az idegen, csapzott ismeretlen sietősen hajladozott, tüzelőt gyűjtött, szedegette, halomba rakta, apró kúppá formálta, állítgatta, a paráztvégű ágat alá csúsztatta, lehasalt, fújta, hamarosan füstöltette, lángokkal elevenítette, felugrott, körbeszaladta, átugrálta, botját feje fölött lengette, hamarosan az erdőbe, háta mögötti rengetegbe rohant, eltűnt, *b* hiába helyezkedett, csavarodott, a nyílást hiába szélesítette, nem láthatta, meg nem pillanthatta, félt, elképzelte: keresője, üldözője megkerüli, hátba támadja, kiszorítja, a tisztásra kényszeríti, elpusztítja, ajzontan fészkelődött, nyögdecélt, könnyesen sóhajtozott, Gyermekekre hajolt, arcát arcához érintette, makacsul mondta, sutogta: itt maradunk! itt maradunk!, itt maradunk!, iTt MaRaDuNk!, sikoltotta, Gyermekeket megríkatta, kapkodva eszmélt, csendesítette, a barna bimbót megint a szájába segítette, kifigyelt; az ismeretlen borzas halom gallyat cipelt, vonszolt, rakott tűzére, megnövelte, az állathoz ment, vágott vagy szakított belőle, a szelleteket botjára tűzte, tűzéhez guggolt, pirította, *b* mocorgott, nagyokat nyelt, türelmetlenül észlelte, tapasztalta: megéhezett.

87.

Telhetetlenül rohant, rontott, csörtetett az erdőbe, avas, moccsatlan rengetegbe, nyirkos avarra, süppedő, felső földhúzatra; hajladozott, kallódó ágakat, fahulladékot, kiadós tűzrevalót kapkodott össze, hordott, gyűjtött halomba, szorított kérébe, néha felegyenesedett, megmerevedve fülelt, a feneketlen némaságot, a csend szürke üregét figyelte, kutatta, mérte fel, az ismeretlen, titokzatosan idegen, éppen ezért ridegnek, elutasítónak agresszívnek vélt környezetet leste, mintha rejtett dróttal, hideg, borzongató huzallal rángatták,

irányítgatták volna, meg-megperdült; a hóka füstcsík, a világoskék levegőben, nyílt, derűs térbe emeledő, csavarodó koszlott szalag igazta le, bővölte, emlékezett: az elretentő, ugyanakkor vonzó, csábító jelenség megpillantásakor, felismerésekor lábujjhegyre állt, ágaskodott, kezét homlokához illesztette, tenyéréresze alól bámult, nyála megsűrűsödött, szikkadt torka, háromszögű csutkája remegett, úgy tűnt neki, elképzelte: a füstforrás vörös csapda, a rőt vízmosásba, rétege emelkedőbe ásott verem, esetleg fogas, késes, áldozatát csattogva szaggató, morzsoló, sunyin szeletelő surrogva aprító büntetőgép; ha arra halad, odakeveredik, lecsap rá, falánkan magához rántja, darabolja, tehetetlen, visszavonhatatlanul kiszolgáltatott részekre osztja, mosolygott, hajladozása közben derült: részei irtóznának, távolodnának egymástól, vaksin széthúznának, ázott, csajla fűben, libabőrös tócsákban kuporognának, olykor evickélnének, lába dülöngélné, kacszna, botoran pimpikálna, keze, fura bunkója a földet verné, szotyózná, táskásítaná, törzse, esetlen, rövid rönk, jobbra-balra fordulna, céltalanul hömbörödné, feje gyepes nyomban, kerek mélyedésben ülne, közömbösen magába merülne, tétován, mintha taszítanák, kényszerítenék, indult meg, lépegetett a sebes, zajló, locsogva törtető víz felé, Zsére gondolt, a kapaélszakállú öregre, hátrattétkézzel malmozóra, görbülten tipegőre, törökülésben veszteglőre, a felemelt mutatóujjú bölcsre, suttogva oktatóra, a fiam, ijeszt, hogy tévelyegsz; gond, mit tegyek ilyen morgóval, kritizálóval, tán sújtsam tömlőccel, szóval?, gondolkodásod silány, zshivány vagy, vedd végre észre, amit mondtam: állatkáimat ne edd, kaparj gyökeret, marj füvet, így éred el, nem érdekel a gyomrod, kólikád, csak a lelked, ideológiád; áldd jószágom, bőkezűségem, bölcsességem; törődötten, nehézkesen, később elismerte, gyáván ment, Zsét pillanatokig a hóka füstcsíkban észlelte, átlátszó burokban, állt, nyújtózott, tompa ujjait, drappköpenyes karját kidugta, integetett, horoggá formált mutatóujjával hívta, kacsintva biztatta, édesgette, akkor gyorsított, a patakpartra sietett, valameddig várt, szemlélődött, az időközben eltűnt, a füstből kihúzódott Zsét kereste, de hiába törekedett, meggörnyedt, futva hátrált, vasbotját előre szegezte, megiramodott, felemelkedett, hosszan szállt...; kévét, gallyköteget sodort, puhított vesszővel átfogta-hurkolta, vasbotját a kévébe döfte, mint esetlen óriáshangya, hátrálva vontatta, a lejtőn, rőt vízmosáson, réteges meredeken maga után siklatta, szorosán, elővigyázatosan engedte, tűzéhez, a szerény, bizonytalan parázsrakáshoz vitte, aggódón bontotta meg, rángatta, törte, darabol-

ta, a tüzet fellobbantotta, magas, dús, sűrű máglyát rakott, mellé kuporodott, melegedett, tenyerét a lángok, izzó, hajlékony szuro nyok fölé tárta, tartotta, nyugalom, halk, zsongító állapot uralta, műhelyében, szerszámai között tartózkodott, üllőjén, kellemesen, bizsergetőn langyos acélon rostokolt, *b-t*, fehér ruhás, az ebéddel mindennap rendszeresen, pontosan, kívánatosan érkező asszonyát várta, vágyott rá, türelmelekedett, kitekintett, Zsé mindig üres, forró poros terét látta, közepén a terméskőalapú-gyökerű, sötétpiros zászlórúddal; körülötte hosszú csizmás, zacskósapkás katonák meneteltek, dübörögtek, szuronyukat villogtatták, a port hamar felkavarták, a teret, műhelye környékét elhomályosították, sötétítették, megértette: megfontoltan, alattomos szándékkal elárasztották, *b-t* megakasztották, tőle elválasztották, egyszerre többen felé fordultak, hozzátoppantak, ajtaját behajtották, rázárták, lármásan beszegeztek, ablaka alatt masíroztak, vezényszóra fügét mutattak, kétélű szuronyukat villogtatták; újabb ágakat tördelt, vetett a tűzre, a lángokat pillanatra leverte, imbolyogtatta, azután medvéjéhez, kiterített, boncoláshoz készített szerzeményéhez ment, vasát az állat szügyébe fúrta, a has irányába feszítette, az izmokat reccsentette, szakította, roncsolta, kezét a keletkezett hasítékba, botja levellő, véres csapásába tette, akasztotta, ujjait tenyéryi izomrétegbe bújttatta, leválasztotta, botra tűzte, lángokba mártotta, mohón forgatva szikkasztotta, zsugorította, pirította, a rövidesen keletkező, csillanva gördülő, könnyedén pottyanó, a recés lángokba keveredő, üszkös gallyakra kenődő rózsaszín cseppeket, a hús sistersgőn buggyanó, eredő levét nézte, átható, finoman füstízű illatát szagolta, emeledve, szinte súlytalanodva szippantotta be, ekkor táplálékát, a kunkori szeletet tüze fölül elkapta, topogva fújta, hűtötte, vicsorítva harapta, sárga fogát, fogazata két könnyörtelen félkaréját a rostokba akasztotta, mélyesztette, szakította, rágta, telhetetlenkedett, tegnapi kilátástalan helyzetére, dermesztő körülményeire gondolt, azután merészségére, a parázsszerzésre, a falást, rágást kicsit abbahagyta, kihúzta magát, bátran, jólesőn terjedve, dagadozva tekintett körbe, járkált, tűz helyét többször megkerülte, újra evett, hamarosan, a medvéhez, durván megbontott húshalomhoz lépett, vasbotjával tovább bontotta, szügyét végigszántotta, hasfalát feltépte, reccsentette, belső részét, elsősorban böndőjét, sötétszürke, áporodott tarisznyáját szedte ki, távolította el, botjával odébb cibálta, hömbörgette, a gallyrakásra ült, pihent, egyúttal hátát melegítette, a hóka füstcsíkot, gyanús jelenséget, talán rosszindulatú jelt, szemlélte, a Zsé terén felcsapott-

kavart porfelleg maradványának is nézhette, nézhette volna, de tudta: tűz terméke vagy a tüzelő lehelete, azonban nincs kizárva, hogy a büntetőgépezet csali, az áldozatát magához rántó, csattogva szaggató, morzsoló, sunyin szeletelő, surrogva aprító fogas, kések szerkezetű áldozat-édesgetője, ez az elgondolás, idegesítő feltevés ösztönözte, zsákmányát mielőbb süsse ki, fűzze fel, hasznosítsa, ilyenformán fennmaradását, továbbhaladását, a valahol még létező mérgezetlen szabadságba szökését, jutását biztosítsa; a medvét kitarotkolva darabolta, csontjait fészítette, törte, lenagyolta, a gyűjtött húsdarabokat ágakra tűzte, az ágakat ferdén, harmincfoknyi dűlésben tüze körül az engedékeny földbe, sűrűn fűgyökeres talajba szúrta, leleményesen pirította, tartósította, a lángokat magasra csapatta, a hőt egyenletesen feljesztette, ugyanakkor őrködött, szakadatlanul a hóka füstcsíkot, a túlsóparti tájat, ajzó mozdulatlanságot figyelte, félt, gyomrát, mellkasát apró, kerek nyilallások, nyilallásláncolatok lepték el, szorították, várta, verejtékesen számított rá: hosszú csizmás, zacskósapkás katonák bújnak elő, bukkannak fel, sorba állnak, csatárláncba fejlődnek, fegyverüket csattogtatják, szuronyukat, ezúttal vízszintes állapotban, villogtatják, már messziről rászegzik és megindulnak, és jönnek, jönnek, zajosan feléje menetelnek. Hirtelen felpattant reszketve, meggyengült, részben benuult inakkal ugrott talpra, hátrált, gallykötegebe botlott, hanyatt henderedett, kapálózott, hempergett, végül négykézlábra vergődött és a medveroncs mögé szaladt, lerogyott, a bordák domború rácsozatához csuklott, fejét kábultan emelgette, leskelődött, tájékozódott: a hóka füstcsík közelében, a tisztáson, csapzott kerítés mentén valaki járt, botját feje fölé emelte, forgatta.

88.

Éhsége, kíméletlen, tolakodó ehetnéke, mint öntudatlanul lenyelt, gyomrába fordult, hatolt bogáncs, sokhorgú bogáncsgömb, sértette, szisszentette, mozdította, a kémlelőrésről, keskeny, függőleges hasítékról leválasztotta, odúja belsejébe, a pihés, földes gyökerek, kifeszített kötelek közé, hústartalékához, a homályban függő, bátor-talanul derengő pirított-hús-koszorújához ösztökélte, a kinti kép, ingerlő látvány, a jövevény gondtalan, hivalkodó, talán rosszindulatú táplálkozása tikkasztotta, csüggesztette, részben vigyázatlanná, felelőtlené tette; Gyermeket gyorsan, hebehurgyán mellére fogta, félkézzel tartotta, a pólját, mint könnyű hasábot, értéktelen terhet,

karolta, a rőzsevégektől, a megbúvó, sötét, merev ágakarmoktól alig óvta, később, ébersége erősödésekor pillanatokig azt hitte, szorongva, tehetetlenül, furán omolva, oszolva, osztódva, az odú talajának tűzhelykörüli, recés, forró repedéseibe folyva, lopiban ki-kiemelkedve látta: a sötét karmok felbukkantak, kunkorodtak, keresőn meredeztek, közeledtek, Gyermeket megtalálták, beleakaszkodtak, szaporán, pattogva karmolták, meghasgatták; térden haladt, döccent, bicsaklott, kínlódva, vicsorítva egyensúlyozott, hirtelen megtorpant, szabad kezével, érdes, repedezett ujjaiával, kemény, koppanó ujjbegyeivel, homlokára ütött, hökkenten eszmélt, vette tudomásul: az idegent, a tisztásra toppant, szabadult, a jelek szerint, ott megtelepedő alakot, gyanús szerzetet megfigyeletlenül, ellenőrizetlenül, a rést pedig fedetlenül hagyta, ez, kiszámíthatatlan következményű feledékenységére megborzongatta, ugyanakkor ajzotta, dühítette, Gyermeket, pólyását, a könnyű hasábot, fekhelyére, a téglalap forma alomrétegre, avarra, száraz fűre csúsztatta, rögtön négykézlábra billent, a vastkos ágfonadékhoz, függőleges hasítékhoz, a kardszerű, éles fénynyaláb-szabályozóhoz, sugártokhoz trappolt, a fűbélést öszszevonta, a nyílást dugta, dugaszolta, barlangját izgágán besötétítette, azonnali benyomása, nyilálló érzékelése szerint: beláthatatlanná, ebből eredően ijesztővé mélyítette, a világból, napos, békésen gözölgő, savanykás, nyúlóska-ízrel telítődő tájból kikanyarította, eltávolította, lassan fordult meg, sóhajtott, karjával, foszló, a nyűvésben elnehezedett, megcsomósodott, fityegő rongyával homlokát dörögölte, frissítette, ezzel egyidőben homlokát érintő, súroló karja derékszögében, mint csonka, kiszámítottan hiányos keretben, tűz helyét nézte, a valamikor eldőlt, valameddig pörögve hánykolódó, meghatározhatatlan idő óta dúcosan heverő vörös kereket, hunyori parázskört, meleg biztonságot, azután megeredt, négykézláb mászott a pihés, földes gyökerekhez, férkőzött a pirítottús-koszorúhoz, felnyúlt, tapogatott, tenyérynyi szeletet kiválasztott, megragadta, a háncsról vigyázva, óvatos ujjakkal leválasztotta, lefejtette, leült, hátával karvastagságú, minden moccanására finoman, mintha jóváhagyólag, rezdüllő gyökérnek dőlt, megkönnyebbülten, hosszan támaszkodott, ízletes, máló rostú eledelét harapta, rágta, harapta, rágta, harapta, rágta; tömte magát. Megszomjazott; ihatnéka, mint torkában, a ránduló, sajduló, bordás csőben termő, növekedő, fokozatosan elviselhetetlenné hevülő, ugyanakkor törzsét fejétől eiszigetelő, fájdalmasan elzáró gömb, mogorónyi tapadó test sürgősen cselekedtetten: négykézlábra ereszkedett, tüzelőjét, a száraz gallyat

darabolva, szilánkosítva mászott, csörtetett, az ajtóhoz göndörödött, percelig kushadt, homlokát a földre, gödrös, repedéserezetű földpadlóra eresztette, támasztotta, szimatolt, hallgatózott, arra gondolt, hosszú csizmás, zacskósapkás katonák környékezik, ólálkodnak, félkörben kúsznak felé, bekerítik, hullámként emelednek, lökődnek, szuronyos puskájuk sárga szíját hüvelyk- és mutatóujjuk közé akasztják, nehézkesen szuszogva, kipirulva közelednek, a kerítést, hézagos ágakadályt kidöntik, a konyult, nedves fűbe préselik, lapítják, nyomtatják, forrongott, türelmetlenkedett, az ajtó, az ágfona-dék kötelékét, a csepűs háncsot megbontotta, kibogozta, az ajtót halkán, feltűnés nélkül félrevonta, fejét kidugta, forgatta, ijedezve kémlt, tócsafoltos udvara négyszögét, az odújához csatolt területet, a kerítés szeszélyes gallyrései csíkozta, megbontotta, felosztotta tisztást, a látóhatár peremére nőtt tömör, titokzatos, ebből eredően félelmetes rengetéget nézte, ezzel egyidőben elkeseredett, vacogva, fogcsikorgatva távortartott, eredménytelenül távolított nyugtalan-sággal, meg-megborzongva, az idegent, csapzott betolakodót kereste, mellkasa, gyomra nyilallni kezdett; nem lelte, hamar, elvakultan, azonnali tapasztalata szerint, érzéketlenül, kábultan, egész testével a szabadba férközött, csápolva kúszott, botját, hegyesre csiszolódott, horgas fegyverét oldalához fogta, maga után húzta, majd sebesen, azt hitte, ugyancsak érzéketlenül, felemelkedett, meggömbülve, földig hajolva, kerítése patakmenti szakaszához szaladt, lekuporodott, pislogva guggolt, horgasínán rúgózott, a jövevényre meredt, figyelte, tanulmányozta: háttal ült az erdőnek, görnyedten, elmélyülten időzött tűzénél, gallykéven mocorgott, fészkelődött, előtte nyúlánk lángok ágaskodtak, egymáshoz hajoltak, összegabalyodtak, a botra húzott, feltételezett medveszeletet beburkolták, puhították, üszkös rönkcsonk, gondolta *b*, a tisztás felé lejtő, erősen megdőlt tölgymaradvány, derülten szemlélve, madárijesztő, rojtos ronggyal, kifordított állatbőrrel, kusza szőrzettel teleaggatott csóva; észrevette, örömmel észlelte: megcsillapodott, feloldódott, nyugalmas állapotát kihasználta, kerek, selymesen rezgő felületű tócsára hajolt, hosszan szüröcsölt, ihatnékát, a torkában, a minduntalan ránduló, sajduló, bordás csőben elviselhetetlenné hevült, törzsét fejtől elszigetelő, fájdalmasan elzáró gömböt, mogyorónyi, tapadó testet feloldotta, lehet, lenyelte; eltüntette, megrezzent, kellemesen meglepődött: magát nézte, arca a vízben, átlátszó, rezgő, szüröcsölésétől gyűrűző réteg alatt világított, haja kétoldalt leomlott, a vízbe csüngött, arcát bekeretezte, elmosolyodott, bizalom, magabiztosság uralta, a

kerítés megrongált részéhez, az emberi test-szélességű, erőszakolt nyíláshoz guggolt, összevonta, igazította, szilárdította, felállt, odújába, a meredek vízmosásba kapart üregbe ment, bújt, Gyermekhez, szendergő, fénylő arcú kicsijéhez húzódott, mellé dőlt, babusgatta, arcát arcához érintette, a pólyát, a megszürkült fehéreneműt, meleg burkot hátára vonta, felkötötte, kimegyünk, mondta, ki-me-gyünk, dúdolta, a tisztásra lépdelt, kerítése mentén ácsorgott, fojtottan reszketett, szorongott, önkéntelenül a tehénpofájú szörnyekre, előremutató szarvú vízi élőlényekre, a tunyákra, mégis makacsul, falánkan rámeredőkre emlékezett; szorongását botjával hesegette, feje fölé kapta, forgatta, a levegőt hasgatta, miközben kitartón figyelte: a bozontos, tűzénél tespedő idegen felfedezte, észrevette, felpattant, rettenve hátrált, gallykötegébe botlott, hanyatt henderedett, kapálózott, nevetségesen hempergett, négykézlábra vergődött és botjával meg a valószínűleg még sistergő, zsíros-leves hússzeletével a medve, szerzeménye sápadt váza mögé, a vastag, domború bordák védelmébe húzódott, elszántan rejtőzött.